

EELNÕU

VABARIIGI VALITSUS

ISTUNGI PROTOKOLL

Tallinn, Stenbocki maja

... jaanuar 2026. a nr

Päevakorrapunkt nr ...

Eesti seisukohad Euroopa Komisjoni avaliku konsultatsiooni „ELi riigihanke-eeskirjad – läbivaatamine“ jaoks

1. Kiita heaks järgmised rahandusministri esitatud seisukohad Euroopa Komisjoni avaliku konsultatsiooni „ELi riigihanke-eeskirjad – läbivaatamine“ jaoks:
 - 1.1. Eesti peab riigihangete direktiivide (direktiivid 2014/23/EL, 2014/24/EL ja 2014/25/EL) uuendamisel oluliseks reeglite paindlikkuse suurendamist, regulatsiooni detailsuse ning töö- ja halduskoormuse vähendamist. Eesti ei toeta direktiivide asendamist määrusega. Eesti eelistab direktiivide konsolideerimist üheks direktiiviks eesmärgiga olemasolev reeglistik lihtsustada.
 - 1.2. Eesti toetab riigihangete direktiivide sihipärast läbivaatamist eesmärgiga suurendada hankijate kaalutusõigust menetluste läbiviimisel ja lepingute täitmisel, tagades seejuures läbipaistvuse ja pakkujate võrdse kohtlemise. Peame otstarbekaks võimaldada laialdasemalt pakkumuste läbivaatamisel pöördmenetluse kasutamist, läbirääkimiste pidamist ning paindlikkust raamlepingute, hankelepingute muutmise ja dünaamiliste hankesüsteemide rakendamisel. Samuti on oluline leevendada hankijate vahelise koostöö reegleid. Peame vajalikuks selgemaid juhiseid ka intellektuaalomandi õiguse reguleerimise kohta.
 - 1.3. Eesti toetab regulatsiooni täpsustamist viisil, mis arvestab paremini infokommunikatsiooni tehnoloogiat ja innovatsioonihangete eripäradega ning jätab endiselt alla rahvusvahelise piirmäära riigihangete korraldamise reeglid liikmesriikide pädevusse, tagades seeläbi menetluste efektiivsuse.
 - 1.4. Eesti toetab eristust, kus riigihanke menetlusreeglid („kuidas osta“) on koondatud riigihangete direktiivi, vältimaks vastuolulisi erinõudeid ja õiguslikku ebakindlust. Sektoraalsetes õigusaktides peaksid sisalduma vaid valdkondlikud eesmärgid („mida osta“) ning tuleb tagada, et sektoraalsed õigusaktid oleks kooskõlas riigihangete põhimõtetega ja ei loodaks paralleelseid menetlusreegleid.
 - 1.5. Eesti eelistab olemasolevate riiklike riigihangete elektrooniliste platvormide edasiarendamist ja nende omavahelist koostalitlusvõime edasiarendamist. Direktiive tuleb muuta sellisel, et need võimaldaksid liikmesriikidel luua reaalne elektrooniline andmevahetusvõimekus kõrvaldamise aluste ja kvalifitseerimise tingimuste piiriüleseks kontrollimiseks. Toetame riigihanke täielikku digitaliseerimist, andmete taaskasutuse („once-only“) põhimõtte rakendamist ja selle abil menetluste kiirendamist.

- 1.6. Eesti toetab põhjendatud juhtudel kolmandatest riikidest pärit pakkujate kõrvaldamise võimaldamist julgeoleku tagamiseks. Direktiivi 2014/24/EL tuleb lisada direktiivist 2009/81/EÜ sätestatud analoogne alus, mis võimaldaks välistada julgeolekuohtu kujutavad ettevõtjad (sealhulgas EL-is asutatud, kuid kolmandate riikide kontrolli all olevad isikud) ning täpsustada ebausaldusväärsete pakkujate reegleid, et tagada meetme tegelik tõhusus ja õigusselgus.
- 1.7. Eesti toetab Euroopa Majanduspiirkonna ja usaldusväärsete partnerite päritolu toodete ja teenuste eelistamise võimaldamist teatud sektorites, kus esineb reaalne julgeolekurisk või vajadus vähendada kriitilisi sõltuvusi, pidades seda oluliseks strateegilise autonoomia ja julgeoleku tagamisel. Selliste kriteeriumide kasutamine ei tohi luua juurde olulist halduskoormust ja peab olema hankijatele vabatahtlik ning põhinema selgetel sisulistel päritolureeglitel, säilitades samas paindlikkuse vajalike erandite tegemiseks.
- 1.8. Eesti ei toeta Euroopa Liidu tasemel kohustuslike miinimumnäitajate kehtestamist hangitavate toodete ja teenuste kvaliteedile v.a. keskkonnahoidlikes hangetes. Hankijale peab säilima kaalutusõigus kehtestada hindamise kriteeriumid vastavalt hanke iseloomule. Eelistame paindlikku raamistikku, mis soodustab hangetel kvaliteedinõuete eelistamist, kuid jätab hankijale õiguse hinnata pakkumusi ka üksnes hinna alusel.
- 1.9. Eesti toetab strateegilise hankimise edendamist. Keskkonnahoidlike riigihangete puhul tuleb selgemalt reguleerida tootja vastutust toote elukaare ja varustuskindluse tagamisel.
- 1.10. Eesti toetab teadus- ja arendusteenuste erandi rakendamise põhimõtete täpsustamist. Eesti ei toeta riigihangetes innovatsioonile kohustuslike eesmärkide kehtestamist, eelistades hankijapõhist paindlikkust ja turu vajadustest lähtuvat lähenemist.
2. Eesti esindajatel Euroopa Komisjoni erinevatel tasanditel väljendada ülaltoodud seisukohti.
3. Rahandusministeeriumil vastata avaliku konsultatsiooni küsimustikule punktis 1 nimetatud seisukohtadest lähtuvalt ja teha need teatavaks huvirühmadele, kes olid kaasatud seisukohtade kujundamisesse.